

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

4. september 2014*

»Præjudiciel forelæggelse — retligt samarbejde i civile sager — insolvensbehandling — begrebet »forretningssted« — koncern — forretningssted — ret til at indlede en sekundær insolvensbehandling — kriterier — person bemyndiget til at begære indledning af en sekundær insolvensbehandling«

I sag C-327/13,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Cour d'appel de Bruxelles (Belgien) ved afgørelse af 7. juni 2013, indgået til Domstolen den 17. juni 2013, i sagen:

Burgo Group SpA

mod

Illochroma SA, under likvidation

Jérôme Theetten, i egenskab af kurator for Illochroma SA,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, A. Tizzano, og dommerne A. Borg Barthet, E. Levits, M. Berger (refererende dommer) og S. Rodin

generaladvokat: M. Szpunar

justitssekretær: fuldmægtig L. Carrasco Marco,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 2. april 2014,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Burgo Group SpA ved avocats R. Huberty og S. Voisin
- Illochroma SA, under likvidation, og J. Theetten, i egenskab af kurator for Illochroma SA, ved avocat J.E. Kuntz
- den belgiske regering ved M. Jacobs og L. Van den Broeck, som befuldmægtigede, bistået af avocat F. Gosselin

* Processprog: fransk.

- den tyske regering ved T. Henze og J. Kemper, som befuldmægtigede
- den græske regering ved M. Germani, som befuldmægtiget
- den spanske regering ved M.J. García-Valdecasas Dorrego, som befuldmægtiget
- den polske regering ved B. Czech og M. Arciszewski, som befuldmægtigede
- Europa-Kommissionen ved M. Wilderspin, som befuldmægtiget,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 3, 16 og 27-29 i Rådets forordning (EF) nr. 1346/2000 af 29. maj 2000 om konkurs (EFT L 160, s. 1, herefter »forordningen«).
- 2 Denne anmodning er fremsat i en tvist mellem på den ene side Burgo Group SpA (herefter »Burgo Group«) og på den anden side Illochroma SA (herefter »Illochroma«), under likvidation, og J. Theetten, i egenskab af kurator for Illochroma, om indledningen i Belgien af en sekundær insolvensbehandling (herefter »den sekundære insolvensbehandling«) vedrørende Illochromas aktiver.

Retsforskrifter

- 3 Følgende fremgår af 11., 12., og 17.-19. betragtning til forordningen:
 - »(11) Denne forordning accepterer, at det som følge af store forskelle i den materielle ret ikke er hensigtsmæssigt at indføre en fælles procedure for insolvensbehandling med generel gyldighed for Fællesskabet som helhed. At lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen indledes, skulle anvendes uden undtagelse, ville på denne baggrund ofte give anledning til problemer. [...] Denne forordning bør søge at tage hensyn hertil [...], [idet der] med en hovedinsolvensbehandling [herefter »hovedinsolvensbehandlingen«] med universel gyldighed åbnes mulighed for også at indlede territorial insolvensbehandling, som kun vedrører de aktiver, der befinder sig i den medlemsstat, hvor denne insolvensbehandling indledes.
 - (12) [...] For at beskytte de mange forskellige interesser gør denne forordning det muligt at indlede en sekundær insolvensbehandling, som afvikles parallelt med hovedinsolvensbehandlingen. Den sekundære insolvensbehandling kan indledes i den medlemsstat, hvor skyldneren har et forretningssted. [...]
 - [...]
 - (17) Forud for indledningen af hovedinsolvensbehandlingen bør retten til at indgive begæring om indledning af insolvensbehandling i den medlemsstat, hvor skyldneren har et forretningssted, begrænses til lokale kreditorer og til det lokale forretningssteds kreditorer eller til tilfælde, hvor der ikke kan indledes hovedinsolvensbehandling i henhold til lovgivningen i den medlemsstat, hvor centret for skyldnerens hovedinteresser befinder sig. Grunden til denne begrænsning er, at det kun i strengt nødvendige tilfælde skal være muligt at indgive begæring om indledning af

territoriale insolvensbehandlinger, inden hovedinsolvensbehandlingen er indledt. Hvis der indledes hovedinsolvensbehandling, bliver den territoriale insolvensbehandling en sekundær insolvensbehandling.

- (18) Denne forordning begrænser ikke kredsen af personer med ret til at indgive begæring om indledning af insolvensbehandling i den medlemsstat, hvor skyldneren har et forretningssted, når først hovedinsolvensbehandlingen er indledt. Kurator for hovedinsolvensbehandlingen eller enhver anden, som har kompetence hertil efter lovgivningen i den pågældende medlemsstat, kan indgive begæring om indledning af en sekundær insolvensbehandling.
- (19) Sekundære insolvensbehandlinger kan tjene forskellige formål ud over at beskytte lokale interesser. Der kan være tilfælde, hvor skyldnerens bo er for kompliceret til at blive administreret under ét, eller hvor forskellene i de berørte retssystemer er så store, at der kan opstå vanskeligheder i forbindelse med udvidelsen af virkningerne efter lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen er indledt, til de øvrige medlemsstater, hvor aktiverne befinder sig. Kurator for hovedinsolvensbehandlingen kan derfor indgive begæring om indledning af sekundære insolvensbehandlinger, når en effektiv forvaltning af boet gør det påkrævet.«

4 Forordningens artikel 2 med overskriften »Definitioner« fastsætter:

»I denne forordning forstås ved:

[...]

- h) »Forretningssted«: ethvert sted, hvorfra skyldneren udøver en ikke- forbigående økonomisk eller erhvervsmæssig aktivitet under anvendelse af menneskelige midler og reelle produktionsfaktorer.«

5 Forordningens artikel 3 med overskriften »International kompetence« bestemmer:

»1. Retterne i den medlemsstat, på hvis område centret for skyldnerens hovedinteresser befinder sig, har kompetence til at indlede insolvensbehandling. For selskabers og juridiske personers vedkommende anses det vedtægtsmæssige hjemsted for at være centret for skyldnerens hovedinteresser, medmindre andet godtgøres.

2. Befinder centret for skyldnerens hovedinteresser sig på en medlemsstats område, har retterne i en anden medlemsstat kun kompetence til at indlede insolvensbehandling mod denne skyldner, hvis han har et forretningssted på denne anden medlemsstats område. Denne insolvensbehandling kan kun omfatte den del af skyldnerens aktiver, som befinder sig på sidstnævnte medlemsstats område.

3. Er der indledt insolvensbehandling i henhold til stk. 1, bliver en insolvensbehandling, som senere indledes i henhold til stk. 2, en sekundær insolvensbehandling. Denne insolvensbehandling skal være en likvidation.

4. En territorial insolvensbehandling som omhandlet i stk. 2 kan kun indledes inden indledningen af en hovedinsolvensbehandling i henhold til stk. 1, såfremt:

[...]

- b) anmodningen om territorial insolvensbehandling er indgivet af en kreditor, som har sin bopæl, sit sædvanlige opholdssted eller sit hjemsted i den medlemsstat, hvor det pågældende forretningssted befinder sig, eller hvis fordring er opstået i forbindelse med forretningsstedets drift.«

- 6 I henhold til forordningens artikel 16, stk. 1, anerkendes »[e]nhver afgørelse om indledning af insolvensbehandling, der træffes af en ret i en medlemsstat, som har kompetence i henhold til artikel 3, [...] i alle de øvrige medlemsstater, så snart den får virkning i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen er indledt«.
- 7 Forordningens artikel 27 med overskriften »Indledning af insolvensbehandlinger« fastsætter:
- »Har en medlemsstats ret i henhold til artikel 3, stk. 1, indledt en insolvensbehandling, som er anerkendt i en anden medlemsstat (hovedinsolvensbehandling), kan der i denne anden medlemsstat, hvor en ret har kompetence i henhold til artikel 3, stk. 2, indledes en sekundær insolvensbehandling, uden at der i denne anden medlemsstat tages stilling til, om skyldneren er insolvent. [...] Insolvensbehandlingen kan kun vedrøre de af skyldnerens formuegenstande, som befinder sig på denne anden medlemsstats område.«
- 8 I forordningens artikel 28 med overskriften »Den lovgivning, der finder anvendelse«, bestemmes følgende:
- »Medmindre andet er bestemt i denne forordning, er det lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område den sekundære insolvensbehandling er indledt, der finder anvendelse på den sekundære insolvensbehandling.«
- 9 Forordningens artikel 29 med overskriften »Ret til at indgive begæring om insolvensbehandling« bestemmer:
- »Begæring om sekundær insolvensbehandling kan indgives af
- a) kurator for en hovedinsolvensbehandling
 - b) enhver anden person eller myndighed, som har ret til at indgive begæringen om insolvensbehandling efter lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område begæringen om sekundær insolvensbehandling ønskes indgivet.«
- 10 Forordningens artikel 40, stk. 1, lyder som følger:
- »Så snart der indledes insolvensbehandling i en medlemsstat, underretter retten i denne medlemsstat eller den af retten udpegede kurator straks alle kendte kreditorer, som har deres sædvanlige opholdssted, deres bopæl eller deres hjemsted i de øvrige medlemsstater.«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 11 Den 21. april 2008 traf tribunal de commerce de Roubaix-Tourcoing (Frankrig) afgørelse om at indlede insolvensbehandling af samtlige selskaber i Illochroma-koncernen, herunder Illochroma, der har hjemsted i Bruxelles (Belgien), og udpegede J. Theetten som mandatar. Den 25. november 2008 traf samme ret afgørelse om at tage Illochroma under retslig likvidation og udpegede J. Theetten som kurator.
- 12 Burgo Group, der har hjemsted i Altavilla-Vicentina-Vicenza (Italien), har et tilgodehavende hos Illochroma, der skyldes for leveringen af varer, som ikke er betalt. Den 4. november 2008 anmeldte Burgo Group en fordring på 359 778,48 EUR til J. Theetten.
- 13 Ved skrivelse af 5. november 2008 meddelte J. Theetten Burgo Group, at den pågældende fordring ikke ville blive taget i betragtning, idet den var anmeldt for sent.

- 14 Ved processkrift af 15. januar 2009 indgav Burgo Group til Tribunal de commerce de Bruxelles (Belgien) begæring om indledning af en sekundær insolvensbehandling af Illochroma. Da Burgo Group ikke fik medhold i sin begæring i første instans, har Burgo Group iværksat appel til prøvelse af denne afgørelse og genfremsat sin oprindelige begæring.
- 15 Den forelæggende ret har i denne henseende bemærket, at forordningen definerer »forretningssted« som ethvert sted, hvorfra skyldneren udøver en ikke-forbigående økonomisk eller erhvervsmæssig aktivitet under anvendelse af menneskelige midler og reelle produktionsfaktorer, hvilket er tilfældet i hovedsagen. Illochroma havde to virksomhedsafdelinger i Belgien, der ejede fast ejendom, købte og solgte varer og havde ansat personale.
- 16 De indstævnte i hovedsagen har derimod anført, at eftersom Illochroma har hjemsted i Belgien, kan dette ikke anses for at udgøre et forretningssted i henhold til forordningen. Sekundær insolvensbehandling kan kun indledes i forhold til de forretningssteder, der ikke kan anses for juridiske personer.
- 17 Ifølge den forelæggende ret fremgår det af den belgiske lovgivning, der finder anvendelse i dette tilfælde, at enhver kreditor, selv en kreditor, der har hjemsted uden for Belgien, kan indgive konkursbegæring mod sin debitor ved en belgisk ret. Illochroma har imidlertid gjort gældende, at denne ret er forbeholdt de kreditorer, der har hjemsted i den medlemsstat, hvor den ret, som begæringen om at indlede den sekundære insolvensbehandling indgives til, er beliggende, idet den sekundære insolvensbehandling kun har til formål at beskytte lokale interesser.
- 18 Endelig har den forelæggende ret bemærket, at det ikke fremgår af forordningen, om den ret, der tilkommer de personer, som er nævnt i forordningens artikel 29, til i den medlemsstat, hvor forretningsstedet er beliggende, at indgive begæring om sekundær insolvensbehandling, er en ret, som den retsinstans, der skal tage stilling til begæringen, har pligt til at anerkende, eller om denne retsinstans råder over et skøn vedrørende muligheden for at imødekomme en sådan begæring, navnlig med henblik på at beskytte lokale interesser.
- 19 Det er på denne baggrund, at Cour d'appel de Bruxelles har besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal [...] forordning[en] [...], navnlig artikel 3,16, 27[-]29, fortolkes således, at

- 1) det »forretningssted«, der er omhandlet i artikel 3, stk. 2, skal forstås som en filial, der tilhører debitor, mod hvilken der er indledt en hovedinsolvensbehandling, og som er til hinder for, at der i forbindelse med en samtidig likvidation af flere selskaber inden for den samme koncern kan indledes en sekundær insolvensbehandling mod disse selskaber i den medlemsstat, hvor disse selskaber har deres hjemsted, med den begrundelse, at der er tale om juridiske personer?
- 2) den person eller myndighed, som har ret til at indgive begæringen om den sekundære insolvensbehandling, skal være bosiddende eller have sit hjemsted på den medlemsstats område, hvor den ret, der modtager begæringen om insolvensbehandling, er beliggende, eller tilkommer denne ret alle unionsborgere, for så vidt som de kan godtgøre, at der består en retlig forbindelse til det berørte forretningssted, og
- 3) eftersom hovedinsolvensbehandlingen er en likvidation, kan den sekundære insolvensbehandling af et forretningssted kun indledes, såfremt den opfylder [hensigtsmæssige] kriterier, som [det] overlades til retten i den medlemsstat, som begæringen om den sekundære insolvensbehandling er indgivet til, at opstille?»

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

- 20 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om forordningens artikel 3, stk. 2, skal fortolkes således, at et selskab i forbindelse med dets likvidation i en anden medlemsstat end den, hvor det har hjemsted, ligeledes kan være genstand for en sekundær insolvensbehandling i den anden medlemsstat, hvor selskabet har hjemsted, og hvor det har status af juridisk person.
- 21 Burgo Group, den tyske, den græske, den spanske og den polske regering samt Europa-Kommissionen har anført, at forordningens bestemmelser ikke er til hinder for, at der indledes en sekundær insolvensbehandling i en sag som den i hovedsagen foreliggende.
- 22 Burgo Group mener navnlig, at definitionen af begrebet »forretningssted« i forordningens artikel 2, litra h), er klar og hverken tager begrebet »filial« eller »juridisk person« i betragtning. Desuden vil ordlyden af forordningens artikel 3, stk. 2, ikke være til hinder for, at en sådan insolvensbehandling bliver indledt mod en juridisk person, hvis hjemsted er beliggende på samme område som det forretningssted, der begrunder kompetencen for den ret, der er blevet forelagt denne sekundære insolvensbehandling, når det er blevet fastslået, at centret for denne juridiske persons hovedinteresser befinder sig i en anden medlemsstat.
- 23 De indstævnte i hovedsagen har til gengæld gjort gældende, at Illochroma ikke har »et forretningssted« i Belgien. Da Illochroma er en juridisk person efter belgisk ret, havde det alene været muligt at indlede hovedinsolvensbehandlingen af dette, hvis en sådan behandling ikke allerede var indledt i Frankrig, hvor centret for dette selskabs hovedinteresser befinder sig.
- 24 Den belgiske regering har bemærket, at den primære insolvensbehandling med urette var blevet indledt i Frankrig, idet centret for Illochromas hovedinteresser befinder sig i Belgien.
- 25 Den polske regering har i retsmødet anført, at hvis forordningens artikel 3, stk. 2, skal fortolkes således, at den, under omstændigheder som de i hovedsagen foreliggende, gør det muligt at indlede en sekundær insolvensbehandling, bør det sikres, at det sted, hvor centret for et selskabs hovedinteresser befinder sig, udelukkende fastlægges på grundlag af de kriterier, som er opstillet af Domstolen i dom Eurofood IFSC (C-341/04, EU:C:2006:281).
- 26 I denne henseende bemærkes, at forordningens artikel 3, stk. 1, fastsætter, at retterne i den medlemsstat, på hvis område centret for skyldnerens hovedinteresser befinder sig, har kompetence til at indlede hovedinsolvensbehandlingen.
- 27 I medfør af forordningens artikel 16, stk. 1, anerkendes en hovedinsolvensbehandling, der er indledt i en medlemsstat, i denne forbindelse af alle de øvrige medlemsstater, så snart den får virkning i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen er indledt. Denne regel indebærer, at retterne i de andre medlemsstater anerkender afgørelsen om indledning af en insolvensbehandling uden at kunne efterprøve den bedømmelse, som den første ret har foretaget med hensyn til sin egen kompetence (dom Bank Handlowy og Adamiak, C-116/11, EU:C:2012:739, præmis 41 og den deri nævnte retspraksis).
- 28 Det følger heraf, at afgørelsen om indledning af hovedinsolvensbehandlingen, der er truffet af en ret i en medlemsstat, over for et skyldnerselskab, samt den udtrykkelige konstatering af den omstændighed, at centret for dette selskabs hovedinteresser befinder sig i denne stat, principielt ikke drages i tvivl af retterne i de andre medlemsstater.

- 29 Hvad angår dette center for hovedinteresser fastsætter forordningens artikel 3, stk. 1, andet punktum, at for selskabers og juridiske personers vedkommende anses det vedtægtsmæssige hjemsted for at være centret for skyldnerens hovedinteresser, medmindre andet godtgøres. Det fremgår således af selve ordlyden af denne bestemmelse, at nævnte center for et selskabs hovedinteresser med henblik på anvendelsen af forordningen ikke nødvendigvis er sammenfaldende med dets vedtægtsmæssige hjemsted.
- 30 Det bemærkes desuden, at forordningen i medfør af 18. betragtning hertil ikke udelukker indgivelse af begæring om indledning af insolvensbehandling i den medlemsstat, hvor skyldneren har et forretningssted, når hovedinsolvensbehandlingen er indledt. Forordningens artikel 3, stk. 2, fastsætter således, at retterne i en anden medlemsstat i et sådant tilfælde kun har kompetence til at indlede en sekundær insolvensbehandling mod denne skyldner, hvis han har et forretningssted på denne anden medlemsstats område.
- 31 Hvad i denne sammenhæng angår begrebet »forretningssted« er dette i forordningens artikel 2, litra h), defineret som »ethvert sted, hvorfra skyldneren udøver en ikke- forbigående økonomisk eller erhvervsmæssig aktivitet under anvendelse af menneskelige midler og reelle produktionsfaktorer«. Således som Domstolen tidligere har fastslået, viser den omstændighed, at definitionen knytter udøvelsen af erhvervsmæssig virksomhed til tilstedeværelsen af menneskelige ressourcer, imidlertid, at et minimum af organisation og en vis stabilitet er nødvendig, og heraf følger modsætningsvis, at den blotte eksistens af enkeltstående aktiver eller bankkonti i princippet ikke opfylder de krav, der stilles for at kunne kvalificeres som »forretningssted« (dom Interedil, C-396/09, EU:C:2011:671, præmis 62).
- 32 Til gengæld står det fast, at den definition, som findes i forordningens artikel 2, litra h), ikke indeholder nogen henvisning til et skyldnerselskabs vedtægtsmæssige hjemsted eller til det omhandlede steds retlige form. Henset til sin ordlyd udelukker forordningen således ikke, at et forretningssted som omhandlet i denne bestemmelse kan udgøre en juridisk person, som befinder sig i den medlemsstat, hvor dette selskab har nævnte hjemsted, hvis det opfylder de i denne bestemmelse opstillede kriterier.
- 33 En sådan fortolkning bekræftes ligeledes af de formål, der er knyttet til den mulighed for at indlede en sekundær insolvensbehandling, der bl.a. er fastsat i forordningens artikel 29, litra b).
- 34 I 11. betragtning til forordningen hedder det således, at »det som følge af store forskelle i den materielle ret ikke er hensigtsmæssigt at indføre en fælles procedure for insolvensbehandling med generel gyldighed for Fællesskabet som helhed«, at »[skulle] lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen indledes, [...] anvendes uden undtagelse, ville [det] på denne baggrund ofte give anledning til problemer«, og endelig, at forordningen bør søge at tage hensyn hertil, idet der bl.a. »åbnes mulighed for også at indlede territorial insolvensbehandling, som kun vedrører de aktiver, der befinder sig i den medlemsstat, hvor denne insolvensbehandling indledes. Desuden præciserer 12. betragtning til forordningen, at den gør det muligt at indlede en sekundær insolvensbehandling, bl.a. »[f]or at beskytte de mange forskellige interesser«, hvortil 19. betragtning til forordningen føjer, at sekundære insolvensbehandlinger kan tjene »forskellige formål« ud over at beskytte lokale interesser.
- 35 Hvis begrebet »forretningssted« skal fortolkes således, at det kan omfatte et skyldnerselskabs sted, som opfylder de betingelser, der udtrykkeligt fremgår af forordningens artikel 2, litra h), og befinder sig på den medlemsstats område, hvor dette selskabs vedtægtsmæssige hjemsted er beliggende, ville de »lokale interesser«, herunder navnlig interesserne for de kreditorer, der er etableret i denne medlemsstat, blive frataget den i forordningen fastsatte beskyttelse i form af indledningen af en sekundær insolvensbehandling i nævnte medlemsstat.
- 36 Det skal i denne henseende for det første præciseres, at det, selv om beskyttelse af de lokale kreditorers interesser ganske vist ikke er det eneste formål, som forfølges med muligheden for at indlede en sekundær insolvensbehandling, ikke desto mindre forholder sig således, at en fortolkning som den, der

er nævnt i den foregående præmis, ville være i klar modstrid med dette grundlæggende formål i forordningen, især fordi det generelt forekommer sandsynligt, at de »lokale« interesser, der er omfattet af den beskyttelse, som forordningens bestemmelser giver, netop materialiserer sig i den medlemsstat, hvor det omhandlede skyldnerselskabs vedtægtsmæssige hjemsted befinder sig, også i det tilfælde, hvor centret for dette selskabs hovedinteresser befinder sig i en anden medlemsstat.

- 37 Sådanne interesser kan således bl.a. bestå i en kreditors berettigede forventning om at kunne anmode om realisering af en tinglig rettighed over skyldnerens formuegoder, der er en del af det omhandlede forretningssted, eller nyde godt af andre fortrinsrettigheder ifølge de gældende regler i den medlemsstat, hvor dette forretningssted er beliggende, idet disse regler er forudsigelige for kreditor på det tidspunkt, hvor han indgår en forretningsaftale med skyldneren.
- 38 For det andet vil en fortolkning som den, der er nævnt i denne doms præmis 35, medføre en forskelsbehandling af de kreditorer, der er etableret i den medlemsstat, hvor skyldnerselskabet har sit hjemsted, i forhold til bl.a. kreditorer, der er etableret i andre medlemsstater, hvor skyldnerens andre forretningssteder i givet fald befinder sig.
- 39 På denne baggrund skal det første spørgsmål besvares med, at forordningens artikel 3, stk. 2, skal fortolkes således, at et selskab i forbindelse med dets likvidation i en anden medlemsstat end den, hvor det har hjemsted, ligeledes kan være genstand for en sekundær insolvensbehandling i den anden medlemsstat, hvor selskabet har hjemsted, og hvor det har status af juridisk person.

Det andet spørgsmål

- 40 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om forordningens artikel 29, litra b), skal fortolkes således, at den person eller myndighed, som har ret til at indgive begæring om indledning af en sekundær insolvensbehandling, skal være bosiddende eller have sit hjemsted i den medlemsstat, på hvis område begæringen om insolvensbehandling modtages, eller om en sådan insolvensbehandling kan begæres indledt af alle borgere, hvis fordring er opstået i forbindelse med dette forretningssteds aktivitet.
- 41 Burgo Group og i det væsentlige den belgiske og den græske regering samt Kommissionen har i denne henseende anført, at det ikke er nødvendigt for den kreditor, som begærer indledning af en sekundær insolvensbehandling, at være bosiddende eller have sit hjemsted i den medlemsstat, hvor det omhandlede forretningssted er beliggende, eller at godtgøre, at vedkommendes fordring er opstået i forbindelse med dette forretningssteds aktivitet. I medfør af forordningens artikel 3, stk. 4, litra b), finder disse betingelser kun anvendelse i tilfælde, hvor en uafhængig territorial insolvensbehandling begæres indledt inden indledning af en hovedinsolvensbehandling i en anden medlemsstat. Efter indledning af en hovedinsolvensbehandling er betingelserne for indledning af en sekundær insolvensbehandling til gengæld i princippet underlagt den nationale lovgivning i den medlemsstat, hvor det omhandlede forretningssted befinder sig.
- 42 De indstævnte i hovedsagen har derimod gjort gældende, at en begæring om indledning af en sekundær insolvensbehandling ifølge belgisk ret kun kan indgives af en kreditor, der er bosiddende eller har hjemsted i Belgien, idet Domstolen ikke har kompetence til at fortolke de bestemmelser i belgisk ret, som er afgørende i hovedsagen.
- 43 Ifølge den tyske regering følger det bl.a. af de formål, som forordningen forfølger, at mens det er den nationale lovgivning, som er afgørende for spørgsmålet om, hvem der, ud over den kurator, som er udpeget under hovedinsolvensbehandlingen, har ret til at begære indledning af en sekundær insolvensbehandling, kan denne ret ikke være støttet på den omstændighed, at den kreditor eller den myndighed, der begærer denne indledning, har hjemsted eller bopæl i den omhandlede medlemsstat.

- 44 Den spanske regering har tilføjet, at søgsmålsberettigelsen ikke kan være begrænset til personer, som har »lokal« tilknytning, da de sekundære insolvensbehandlinger ikke kun har til formål at beskytte lokale interesser.
- 45 I denne henseende bemærkes, at i medfør af forordningens artikel 29, litra b), kan begæring om en sekundær insolvensbehandling, bortset fra af kuratoren i en hovedinsolvensbehandling, indgives af »enhver anden person eller myndighed, som har ret til at indgive begæringen om insolvensbehandling efter lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område begæringen om sekundær insolvensbehandling ønskes indgivet«. Det fremgår således klart af denne bestemmelse, at retten til at indgive en begæring om indledning af en sekundær insolvensbehandling først skal vurderes på grundlag af den omhandlede nationale ret.
- 46 Ved vedtagelsen af de nationale bestemmelser, der regulerer spørgsmålet om, hvilke personer der har ret til at indgive en begæring om indledning af en sekundær insolvensbehandling, er medlemsstaterne imidlertid i henhold til fast retspraksis forpligtede til at sikre forordningens effektive virkning under hensyntagen til formålet hermed (jf. i denne retning bl.a. dom Endress, C-209/12, EU:C:2013:864, præmis 23 og den deri nævnte retspraksis).
- 47 For det første har forordningens bestemmelser om en kreditors ret til at indgive en begæring om indledning af en sekundær insolvensbehandling, som det fremgår af præmis 34 i den foreliggende dom, bl.a. til formål at afbøde virkningerne af den universelle anvendelse af den medlemsstats ret, på hvis område hovedinsolvensbehandlingen er indledt, ved på visse betingelser at give ret til at indlede sekundære insolvensbehandlinger med henblik på at beskytte »de forskellige interesser«, som omfatter andre interesser end de »lokale interesser«.
- 48 For det andet er der i forordningen, som det fremgår af 17. og 18. betragtning hertil samt af dennes artikel 2, stk. 2, og artikel 4, tydelig forskel på de territoriale insolvensbehandlinger, der er indledt inden indledningen af en hovedinsolvensbehandling, og de sekundære insolvensbehandlinger. Det er kun i forhold til førstnævnte insolvensbehandlinger, at retten til at begære dem indledt kun tildeles kreditorer, der har deres bopæl, sædvanlige opholdssted eller hjemsted i den medlemsstat, hvor det pågældende forretningssted befinder sig, eller hvis fordring er opstået i forbindelse med forretningsstedets drift (jf. i denne retning dom Zaza Retail, C-112/10, EU:C:2011:743, præmis 30). Heraf følger modsætningsvis, at disse begrænsninger ikke finder anvendelse på sekundære insolvensbehandlinger.
- 49 Endelig, hvad nærmere angår en eventuel mulighed for at begrænse retten til at begære indledning af en sekundær insolvensbehandling til kun lokale kreditorer, bemærkes, at en sådan begrænsning indebærer en sontring baseret på kriterier, som risikerer navnlig at ramme borgere fra andre medlemsstater, for så vidt som ikke-bosiddende personer som oftest er statsborgere i andre stater. En sådan sontring udgør imidlertid en indirekte forskelsbehandling på grundlag af nationalitet, som i henhold til fast retspraksis i princippet er forbudt (jf. bl.a. dom Kommissionen mod Italien, C-388/01, EU:C:2003:30, præmis 14 og den deri nævnte retspraksis).
- 50 Selv om forordningen imidlertid i 17. betragtning hertil indeholder en udtrykkelig begrundelse for den positive forskelsbehandling i forordningens artikel 3, stk. 4, litra b), vedrørende indledning af en territorial insolvensbehandling inden indledning af hovedinsolvensbehandlingen af kreditorer, der er bosiddende eller har deres hjemsted i den medlemsstat, på hvis område det omhandlede forretningssted er beliggende, og kreditorer, hvis fordring er opstået i forbindelse med dette forretningssteds drift, hvilken er en begrundelse, som tager hensyn til ønsket om at begrænse indledningen af uafhængige territoriale insolvensbehandlinger til et absolut minimum, er en sådan begrundelse ikke blevet fremført, og den kan på grundlag af forordningens bestemmelser heller ikke tiltrædes vedrørende de sekundære insolvensbehandlinger.

- 51 Henset til alt det ovenstående skal det andet spørgsmål besvares med, at forordningens artikel 29, litra b), skal fortolkes således, at spørgsmålet om, hvilken person eller myndighed der har ret til at indgive begæring om en sekundær insolvensbehandling, skal vurderes på grundlag af den nationale lovgivning i den medlemsstat, på hvis område begæring om indledning af en sådan insolvensbehandling er indgivet. Retten til at indgive en begæring om indledning af en sekundær insolvensbehandling kan imidlertid ikke være begrænset til kun at gælde kreditorer, der er bosiddende eller har deres hjemsted i den medlemsstat, på hvis område det omhandlede forretningssted er beliggende, eller kun til de kreditorer, hvis fordring er opstået i forbindelse med dette forretningssteds drift.

Det tredje spørgsmål

- 52 Med det tredje spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om indledning af en sekundær insolvensbehandling mod et forretningssted, eftersom hovedinsolvensbehandlingen er en likvidation, bør begrænses af hensigtsmæssige kriterier, som det overlades til retten i den medlemsstat, som begæringen om den sekundære insolvensbehandling er indgivet til, at opstille.
- 53 Burgo Group har gjort gældende, at retten til, og ikke bare muligheden for, at indgive begæring om indledning af en sekundær insolvensbehandling er et korrektiv til princippet om konkursens universelle gyldighed som stadfæstet i forordningen, og denne kræver ikke, at retten i den medlemsstat, som begæringen om den sekundære insolvensbehandling er indgivet til, undersøger hensigtsmæssighedshensyn.
- 54 De indstævnte i hovedsagen har derimod anført, at indledning af en sekundær insolvensbehandling blot er en mulighed for retterne, og rekvirenten skal godtgøre en interesse i indledning af denne insolvensbehandling samt bevise, at indledningen af nævnte insolvensbehandling gør det muligt for vedkommende at påberåbe sig en bedre placering i konkursordenen eller en anden fortrinsret.
- 55 Den belgiske regering har henvist til det vide skøn vedrørende indledning af en sekundær insolvensbehandling, som den ret, der har modtaget begæringen om indledning, har i henhold til forordningens artikel 29.
- 56 Den tyske og den græske regering har i det væsentlige tilsluttet sig Burgo Groups holdning. Opbygningen af og formålene med forordningens bestemmelser taler til fordel for en fortolkning, hvorefter den omhandlede ret ikke kan foretage hensigtsmæssighedsovervejelser i denne forbindelse. Det burde i denne henseende ikke være afgørende, om den allerede indledte hovedinsolvensbehandling er en likvidations- eller saneringsprocedure.
- 57 Den spanske regering har bemærket, at i modsætning til den sag, der gav anledning til dom Bank Handlowy og Adamiak (EU:C:2012:739, præmis 63), vedrører hovedinsolvensbehandlingen i den foreliggende sag en likvidation. I denne dom henviste Domstolen desuden ikke til muligheden for at indlede eller ikke indlede den sekundære insolvensbehandling, men alene til dommerens rolle, når den sekundære insolvensbehandling er indledt.
- 58 Kommissionen har af dom Bank Handlowy og Adamiak (EU:C:2012:739) udledt, at forordningen ikke forpligter til at indlede en sekundær insolvensbehandling, men bare åbner mulighed for at gøre det. I tilfælde af, at den kreditor, som har indgivet en begæring om indledning af den sekundære insolvensbehandling, ikke har overholdt fristen for at fremlægge sin fordring i hovedinsolvensbehandlingen, kan vedkommendes interesse i at fremlægge den under den sekundære insolvensbehandling kun imødekommes, hvis han ikke var behørigt underrettet i henhold til forordningens artikel 40 om indledning af hovedinsolvensbehandlingen.

- 59 For at besvare det tredje spørgsmål bemærkes indledningsvis, at der i medfør af forordningens artikel 27, hvis en medlemsstats ret har indledt en insolvensbehandling, som er anerkendt i en anden medlemsstat, i denne anden medlemsstat, hvor en ret har kompetence i henhold til artikel 3, stk. 2, kan indledes en sekundær insolvensbehandling. Som det fremgår af Domstolens praksis, er indledning af en sådan insolvensbehandling mulig, både når hovedinsolvensbehandlingen forfølger et beskyttelsesformål, og navnlig når denne sidste insolvensbehandling er en likvidation (jf. i denne retning dom *Bank Handlowy og Adamiak*, EU:C:2012:739, præmis 63).
- 60 Det bemærkes desuden, at det følger af forordningens artikel 28, at medmindre andet er bestemt i denne forordning, er det lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område den sekundære insolvensbehandling er indledt, der finder anvendelse på den sekundære insolvensbehandling.
- 61 I denne henseende bør det ligeledes påpeges, at 12. betragtning til forordningen og forordningens artikel 27 begrænser sig til at tillade indledning af en sekundær insolvensbehandling på begæring af de i nævnte forordnings artikel 29 nævnte personer, uden dog udtrykkeligt at tillægge de kompetente retter, uanset hvilken national selskabslovgivning der finder anvendelse, en skønsbeføjelse til i denne sammenhæng at tage hensigtsmæssighedsforhold med i betragtning.
- 62 Selv om forordningen i kapitel III med overskriften »Sekundære insolvensbehandlinger« ganske vist indeholder en række bestemmelser om bl.a. samarbejdet mellem de kuratorer, der er udpeget i henholdsvis hovedinsolvensbehandlingen og den eller de verserende sekundære insolvensbehandlinger, nævner den intet om de mulige kriterier vedrørende »hensigtsmæssighed«, som den ret, der har fået forelagt en begæring om indledning af en sekundær insolvensbehandling, skulle tage i betragtning.
- 63 Heraf følger, at for så vidt som forordningen ikke indeholder bestemmelser, som på visse betingelser pålægger eller forbyder retten at indlede en sekundær insolvensbehandling, er spørgsmålet om, hvorvidt denne ret har en skønsbeføjelse i denne henseende, der bl.a. gør det muligt for den at tage hensigtsmæssighedsforhold i betragtning, i princippet omfattet af den nationale lovgivning i den medlemsstat, på hvis område begæringen om indledning af denne insolvensbehandling er indgivet.
- 64 I denne forbindelse bemærkes dog for det første, at medlemsstaterne, når de fastlægger betingelserne for indledning af en sekundær insolvensbehandling, skal respektere EU-retten, herunder navnlig dens generelle principper samt forordningens bestemmelser (jf. i denne retning dom *Deutsche Lufthansa*, C-109/09, EU:C:2011:129, præmis 37 og den deri nævnte retspraksis). Medlemsstaterne kan således bl.a. ikke foreskrive betingelser for indledningen af en sekundær insolvensbehandling, som i strid med princippet om forbud mod forskelsbehandling behandler kreditorer, som begærer indledning af denne insolvensbehandling, forskelligt på grundlag af deres bopæl eller deres vedtægtsmæssige hjemsted.
- 65 For det andet skal den ret, som får forelagt en begæring om indledning af en sekundær insolvensbehandling, under anvendelsen af national lovgivning tage de formål i betragtning, som muligheden for at indlede en sådan insolvensbehandling forfølger, således som de er nævnt i den foreliggende doms præmis 34.
- 66 For det tredje skal det understreges, at når en sekundær insolvensbehandling er indledt, skal den ret, der har indledt denne insolvensbehandling, tage formålene med hovedinsolvensbehandlingen i betragtning og tage hensyn til forordningens opbygning under overholdelse af princippet om loyalt samarbejde (dom *Bank Handlowy og Adamiak*, EU:C:2012:739, præmis 63).
- 67 På baggrund af alt det ovenstående skal det tredje spørgsmål besvares med, at forordningen skal fortolkes således, at når hovedinsolvensbehandlingen er en likvidation, er hensyntagen til hensigtsmæssighedskriterier, som foretages af den ret, der har fået forelagt en begæring om indledning af en sekundær insolvensbehandling, omfattet af den nationale lovgivning i den medlemsstat, på hvis

område begæringen om indledning af denne insolvensbehandling er indgivet. Medlemsstaterne skal dog, når de fastlægger betingelserne for indledning af en sekundær insolvensbehandling, respektere EU-retten, herunder navnlig dens generelle principper samt forordningens bestemmelser.

Sagens omkostninger

- ⁶⁸ Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

- 1) **Artikel 3, stk. 2, i Rådets forordning (EF) nr. 1346/2000 af 29. maj 2000 om konkurs skal fortolkes således, at et selskab i forbindelse med dets likvidation i en anden medlemsstat end den, hvor det har hjemsted, ligeledes kan være genstand for en sekundær insolvensbehandling i den anden medlemsstat, hvor selskabet har hjemsted, og hvor det har status af juridisk person.**
- 2) **Artikel 29, litra b), i forordning nr. 1346/2000 skal fortolkes således, at spørgsmålet om, hvilken person eller myndighed der har ret til at indgive begæringen om en sekundær insolvensbehandling, skal vurderes på grundlag af den nationale lovgivning i den medlemsstat, på hvis område begæringen om indledning af en sådan insolvensbehandling er indgivet. Retten til at indgive en begæring om indledning af en sekundær insolvensbehandling kan imidlertid ikke være begrænset til kun at gælde kreditorer, der er bosiddende eller har deres hjemsted i den medlemsstat, på hvis område det omhandlede forretningssted er beliggende, eller kun til de kreditorer, hvis fordring stammer fra dette forretningssteds drift.**
- 3) **Forordning nr. 1346/2000 skal fortolkes således, at når hovedinsolvensbehandlingen er en likvidation, er hensyntagen til hensigtsmæssighedskriterier, som foretages af den ret, der har fået forelagt en begæring om indledning af en sekundær insolvensbehandling, omfattet af den nationale lovgivning i den medlemsstat, på hvis område begæringen om indledning af denne insolvensbehandling er indgivet. Medlemsstaterne skal dog, når de fastlægger betingelserne for indledning af en sekundær insolvensbehandling, respektere EU-retten, herunder navnlig dens generelle principper samt forordningens bestemmelser.**

Underskrifter